

ЕВРОПЕЙСКА КОМИСИЯ

Брюксел, 18.12.2009
COM(2009)694 окончателен

**ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО СЪВЕТА, ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ,
ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И КОМИТЕТА
НА РЕГИОНИТЕ**

Равенство между жените и мъжете — 2010 г.

{SEC(2009) 1706}

СЪДЪРЖАНИЕ

1.	Въведение	3
2.	Основен напредък	3
2.1.	Неравнопоставеност между половете	3
2.2.	Развитие на политиките и законодателството	5
3.	Предизвикателства и стратегически насоки	7
3.1.	Укрепване на полезното взаимодействие между равенството между половете и заетостта с цел стимулиране на възстановяването и на устойчивия растеж	7
3.2.	Подпомагане на съвместяването на професионалния с личния и семейния живот както за жените, така и за мъжете	9
3.3.	Насърчаване на социалното приобщаване и равенството между половете	9
3.4.	Предотвратяване и борба с насилието, основаващо се на пола	9
3.5.	Превръщане на ангажимента за равенство между половете в действия и резултати	10
4.	Заключения	10

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Европейската комисия докладва ежегодно на пролетния Европейски съвет относно напредъка в областта на равенството между половете в държавите-членки на ЕС и представя бъдещите предизвикателства и приоритети. Равенството между жените и мъжете е основно право и общ принцип на Европейския съюз. ЕС има огромен принос за напредъка по отношение на положението на жените и подобряването на живота на жените и мъжете чрез значително по обем законодателство за равно третиране и конкретното интегриране на измерението, свързано с равенството между половете, в политиките и инструментите на ЕС. Налице е положителна тенденция към общество и пазар на труда с подобрена равнопоставеност между половете, но неравенство между половете все още съществува, най-вече в ущърб на жените. Настоящата икономическа криза доведе до опасения, че постиженията в областта на равенството между половете са изложени на риск и че ефектите от рецесията ще окажат по-съществено неблагоприятно въздействие върху жените. Икономическият спад би могъл да се използва като причина за ограничаване или намаляване на мерките за осигуряване на равенство между половете и анализът на реакциите на държавите по отношение на кризата потвърждава този риск. При все това настоящият период на криза предлага уникална възможност за промяна, предвид факта, че равенството между половете е предварително условие за устойчив растеж, заетост, конкурентоспособност и социално сближаване. Отговорните политически фактори разполагат с възможност да прилагат политики, с които в бъдеще ще се постигне по-голямо равенство между половете на пазара на труда и в обществото.

Макар че икономическият и социален контекст се промени, кризата не измени основните предизвикателства, като например подобреното функциониране на пазарите на труда, устойчивостта и адекватността на социалната защита, застаряването на обществото. Политиките за равенство между половете са част от отговора на тези предизвикателства, но кризата засилва необходимостта от доказване на икономическата целесъобразност на тези политики.

През 2010 г. Европейската комисия ще поднови своя ангажимент за насърчаване на равенството между половете, като приеме стратегия за равенство между половете като последваща мярка от настоящата Пътна карта за равенство между жените и мъжете. Лисабонската стратегия за растеж и работни места също ще бъде актуализирана и е важно равенството между половете да бъде консолидирано в стратегията „ЕС 2020“. Освен това 2010 г. е Европейската година, посветена на борбата с бедността и социалното изключване, което ще позволи да се подчертае необходимостта от ефективни мерки за приобщаване на уязвимите групи. В допълнение през тази година ще се отбележи 15-та годишнина на Пекинската платформа за действие и тогава ще се оценява напредъкът в различни области на действие. Така се открива възможност за създаване на по-силно полезно взаимодействие между различните стратегии, които ще бъдат преразгледани през 2010 г.

2. ОСНОВЕН НАПРЕДЪК

2.1. Неравнопоставеност между половете

Борбата с продължаващото неравенство между половете във всички сфери на обществото е дългосрочно предизвикателство, тъй като включва структурни и поведенчески промени и ново определяне на ролите на жените и мъжете. Напредъкът е бавен и неравнопоставеността между половете продължава да е налице по отношение на равнището на заетост, заплащането, работните часове, заемането на отговорни постове, дела на поеманите грижи и домакински задължения и риска от изпадане в бедност.

Увеличаващото се участие на жените на пазара на труда е положително развитие, което представлява важен принос към икономическия растеж на ЕС, като съответства на една четвърт от годишния икономически растеж от 1995 г. насам¹. Равнището на заетост при жените се е увеличило със 7,1 процентни пункта през последното десетилетие и през 2008 г. достигна 59,1 %, което е близо до целта от Лисабон (60 % през 2010 г.), макар че този процент варира в отделните държави-членки от под 40 % до над 70 %. Средната разлика между равнището на заетост при жените и мъжете през 2008 г. е спаднала до 13,7 процентни пункта при 18,2 пункта през 1998 г.

Икономическата криза обаче прекъсна тази положителна тенденция и доведе до сериозни последици за пазара на труда и равнището на безработица. Между май 2008 г. и септември 2009 г. процентът на безработица на равнището на ЕС нарасна по-бързо при мъжете (от 6,4 % на 9,3 %), отколкото при жените (от 7,4 % на 9 %). Доминираните от мъжете отрасли на промишлеността и строителството бяха тежко засегнати. При все това през последните месеци равнищата на безработица при жените и мъжете са се увеличавали с еднакъв темп, като вероятно отразяват разширяване на кризата към други сектори, в които — в сравнение с първоначално засегнатите — половете са по-равностойно представени. Освен това в дузина държави-членки безработицата остава по-висока сред жените. На последно място, тъй като работните места на жените са концентрирани в публичния сектор, те биха могли да бъдат засегнати в непропорционална степен от загуба на работни места поради съкращения в бюджета.

Опитът от предишни кризи показва, че равнището на заетост при мъжете като цяло се възстановява по-бързо, отколкото при жените². В случай на загуба на работата **при жените съществува по-висок риск да не бъдат наети отново**. Насочването на вниманието към промяната на равнищата на безработица в периоди на рецесия е важно, но то може да прикрива други, не толкова явни тенденции, включително свръхпредставянето на жените сред неактивните лица (жените представляват над две трети от 63-те милиона неактивни лица на възраст 25—64 години в ЕС) или сред частично безработните (работещи на

¹ ОИСП (2008 г.) Gender and sustainable development. Maximising the economic, social and environmental role of women (Пол и устойчиво развитие. Увеличаване в максимална степен на икономическата, социалната и екологичната роля на жените).

² Smith, M. (2009 г.) Analysis Note: Gender equality and recession (Аналитична бележка: Равенство между половете и рецесия), EGGE.

непълно работно време, които биха искали да работят повече часове), които не се регистрират непременно като безработни.

При жените има по-голяма вероятност да бъдат в **неблагоприятна позиция на пазара на труда**, например поради по-големия дял на несигурни договори, работа не по собствен избор на непълно работно време и устойчива неблагоприятна разлика в заплащането (средно 17,6 % в ЕС през 2007 г.), с последици върху техните доходи през целия им живот, ползваната от тях социална закрила и получаваните пенсии, което води до по-високо равнище на риска от изпадане в бедност, особено след пенсиониране. През 2007 г. равнището на риска от изпадане в бедност е било по-високо при жените (17 %), отколкото при мъжете (15 %) и тази разлика е била особено висока при по-възрастните лица (22 % при жените в сравнение със 17 % при мъжете) и при самотните родители (34 %). Положението, в което се намират лицата, изправени пред множество неблагоприятни фактори, е особено тежко. И на последно място, домакинствата ще бъдат по-тежко засегнати от загубата на приходи (поради загуба на работното място) в тези страни, където все още доминира моделът, при който мъжът единствен издържа семейството, което подчертава необходимостта от допълнителна подкрепа за модела, при който и двамата партньори издържат семейството.

Отвъд настоящата икономическа криза и нейното въздействие върху жените и мъжете е необходимо да се проучат **по-дългосрочните предизвикателства**, които засягат равенството между половете на пазара на труда. Макар че нивото на образование сред жените се е увеличило значително през последните години и понастоящем сред дипломираните висшисти има повече жени (59 % от дипломираните висшисти във всички специалности през 2006 г. в ЕС), отколкото мъже, жените продължават да са концентрирани в традиционно „женски“ и често по-ниско платени сектори (здравни услуги и предоставяне на грижи, образование и др.) и заемат по-малко отговорни постове във всички сфери на обществото. Липсата на достъп до услуги, свързани с грижи за зависими лица (деца, лица с увреждания, възрастни лица), на адекватни схеми за отпуск и на гъвкави схеми за работа на двамата родители често не дава възможност на жените да участват на пазара на труда или да работят на пълно работно време. През 2008 г. 31,1 % от жените са работили на непълно работно време в сравнение със 7,9 % от мъжете. Като се вземе предвид равнището на заетост в еквивалент на пълна заетост, се оказва, че неравнопоставеността между половете е намаляла слабо от 2003 г. насам и дори се е увеличила в девет държави-членки.

Жените с деца работят по-малко (-11,5 процентни пункта от равнището на заетост), отколкото жените без деца, докато мъжете с деца работят повече от мъжете без деца (+6,8 пункта). Силното влияние на отглеждането на деца върху участието на пазара на труда е свързано с традиционните роли на двата пола и **липсата на детски заведения** в много държави-членки. Въпреки увеличение в предоставянето на грижи за деца през последните няколко години в съответствие с европейските цели³, степента на обхващане остава под тези

³

През 2002 г. Европейският съвет прикани държавите-членки „да премахнат пречките пред участието на жените на пазара на труда и да положат усилия, като се съобразяват с търсенето в областта на услугите за гледане на деца и със

цели в много държави, особено при децата под 3-годишна възраст. **Грижите за други зависими лица** също оказват сериозно въздействие върху възможностите на жените и мъжете да останат на пазара на труда, предизвикателство, което се утежнява от застаряването на населението. През 2005 г. над 20 милиона европейци на възраст от 15 до 64 години (12,8 млн. жени и 7,6 млн. мъже) е трябвало да полагат грижи за възрастни зависими лица. Тази отговорност за полагане на грижи е от значение за ниското равнище на заетост при жените на възраст от 55 до 64 години (36,8 % през 2008 г., 18,2 пункта по-ниско от равнището при мъжете). Липсата на адекватни мерки за постигане на баланс между професионалния и личния живот също може да засегне решението на жените и мъжете да нямат деца или да имат по-малко деца, което представлява проблем от гледна точка на застаряването на населението и бъдещото предлагане на пазара на труда, а оттам и по отношение на икономическия растеж. В страни с благоприятни условия за полагане на грижи за деца, с отпуск на родителите и с гъвкави схеми на работа равнищата на заетост при жените и на раждаемостта са по-високи.

Макар да се наблюдава увеличаване на броя на жените в ЕС през последните години, участващи във **вземането на решения** или назначени на длъжности, свързани с вземане на решения, властта в политическите и икономическите сфери все още продължава да е твърдо в ръцете на мъжете. Средно в ЕС само един от четирима членове на национални парламенти и високопоставени министри в националните правителства е жена, макар и положението да се различава в отделните държави-членки. След изборите за Европейски парламент през 2009 г. беше наблюдаван известен напредък, като делът на жените се повиши от 31 % на 35 %. В икономическия сектор стойностите не са толкова положителни, като например жените представляват само една десета от членовете на управителните съвети на най-важните и доходоносни европейски компании и 3 % от ръководителите на тези съвети.

2.2. Развитие на политиките и законодателството

2009 г. беше белязана от въздействието на световната икономическа и финансова криза върху реалната икономика и пазарите на труда. В края на 2008 г. ЕС прие Европейски план за възстановяване⁴, в който бяха включени мерки за запазване на работните места на жените и мъжете. През май 2009 г. на среща на високо равнище относно заетостта беше обсъдено въздействието на кризата и адекватните политически мерки. Комисията предложи инициативата „Споделен ангажимент за трудова заетост“⁵, чиято цел е ограничаване на социалното въздействие на кризата, като се признава необходимостта от укрепване на равенството между половете в отговор на кризата. Последният анализ на националните реакции спрямо кризата потвърждава риска от понижаване на статуса на политиките в областта на равенството или от

структурата на предлагането в тази област на национално ниво, до 2010 г. да предоставят услуги за гледане на деца за най-малко 90 % от децата между 3-годишна възраст и възрастта за започване на задължително училищно образование, и за най-малко 33 % от децата под 3-годишна възраст“.

⁴ http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/ec/104692.pdf.

⁵ COM(2009) 257 окончателен.

намаляване на бюджетите, заделени за тези политики⁶. Някои мерки за равенство между половете са били отменени или отложени и евентуалните бъдещи съкращения на публичните бюджети може да окажат отрицателно въздействие върху заетостта при жените и насърчаването на равенството. Въпреки това в някои държави-членки, които стартираха програми за подпомагане на сектора на предоставянето на грижи, бяха отчетени и добри практики⁷.

Консултативният комитет за равни възможности на жените и мъжете прие становище относно проблематиката за равенството между половете в отговор на икономическата и финансова криза⁸, включително препоръки за интегриране на принципа на равенството между половете във всички мерки за икономическо възстановяване и стратегията „ЕС 2020“.

По време на шведското председателство Съветът прие заключения⁹ относно големия принос, който политиките за равенство между половете могат да окажат за устойчив растеж, заетост и социално приобщаване, както и относно необходимостта от укрепване на измерението, свързано с равенството на половете, в стратегията „ЕС 2020“. Съветът също така прие заключения¹⁰ относно изпълнението на Пекинската платформа за действие въз основа на доклад, изготвен от председателството на ЕС.

Съветът достигна политическо съгласие по предложението за директива за прилагане на ревизираното рамково споразумение относно родителския отпуск, сключено от европейските социални партньори¹¹. Така ще се увеличи продължителността на родителския отпуск, част от него няма да може да се прехвърля, така че бащите да се стимулират да използват родителски отпуск, и се дава право да се иска прилагане на гъвкави схеми на работа за определен период от време след връщане от родителски отпуск. Съветът също така достигна политическо съгласие за обща позиция по предложеното преразглеждане на директивата относно равното третиране на самостоятелно заетите и помагащите съпрузи¹², съвместен текст, чието одобряване от Европейския парламент и от Съвета все още предстои, докато предложението за преразглеждане на директивата относно отпуска по майчинство¹³ се обсъжда от законодателните органи на ЕС. Комисията прие доклад относно прилагането на Директива 2002/73/ЕО¹⁴ относно равното третиране на мъжете и жените в сферата на заетостта, професионалното обучение и повишаването, и условията на труд. По прилагането на директивата има напредък, но са необходими допълнителни усилия в редица държави-членки за постигане на правилното ѝ транспониране.

⁶ Smith M. и Villa P. (2009 г.) Gender equality, employment policies and the crisis in EU Member States (Равенство между половете, политики за заетост и кризата в държавите-членки на ЕС), EGGE.

⁷ Idem.

⁸ <http://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=2878&langId=en>.

⁹ Документ 15488/09 на Съвета.

¹⁰ Документ 15992/09 на Съвета.

¹¹ COM(2009) 410.

¹² COM(2008) 636.

¹³ COM(2008) 600/4.

¹⁴ COM(2009) 409.

Комисията прие предложение за рамково решение на Съвета относно предотвратяването и борбата с трафика на хора и защитата на жертвите¹⁵. 2009 г. също така беше първата година на прилагане на „Насоки на ЕС относно насилието срещу жени и момичета и борбата срещу всички форми на дискриминация срещу тях“, където са предоставени насоки относно стратегиите, които държавите-членки и ЕС трябва да прилагат в своите външни действия за предотвратяване на насилието, защита на жертвите и преследване на извършителите на такова насилие.

3. ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА И СТРАТЕГИЧЕСКИ НАСОКИ

Равенството между половете не е само въпрос на многообразие и социална справедливост, а и предварително условие за постигане на целите за устойчив растеж, заетост, конкурентоспособност и социално сближаване. Инвестирането в политики за равенство между половете се отплаща с по-високо равнище на заетост при жените, по-голям принос на жените към БНП, по-големи данъчни приходи и устойчиви нива на раждаемост¹⁶. Важно е равенството между половете да продължи да бъде основен елемент от стратегията „ЕС 2020“, защото равенството между жените и мъжете се доказва като устойчиво решение на стари и нови предизвикателства. Поради това политиките за равенство между половете следва да се считат за дългосрочна инвестиция, а не за краткосрочен разход.

Политическите отговори на рецесията представляват както възможност, така и потенциална заплаха за заетостта на жените и равенството между половете. Съществува риск настоящата рецесия да забави напредъка или дори да обърне неговата посока с дългосрочни последствия за устойчивостта на икономиката и системите за социална защита, социалното приобщаване и демографията.

Необходимо е ефикасните политики за равенство между половете да бъдат разглеждани като част от решението за излизане от кризата, за подпомагане на възстановяването и за изграждане на по-силна икономика в бъдеще. Основата за устойчиво възстановяване и стабилни публични финанси са структурните реформи, насочени към осигуряване на повишено участие на работната сила¹⁷. Инвестирането в заетостта и икономическата независимост на жените и в мерки за постигане на баланс между професионалния и личния живот както за жените, така и за мъжете показва, че се отплаща от гледна точка на икономическото и социално развитие¹⁸.

¹⁵ COM(2009) 136 окончателен.

¹⁶ Smith, M. и Bettio, F. (2008 г.) Analysis Note: The economic case for gender equality (Аналитична бележка: Икономически аргументи за равенството между половете), EGGE.

¹⁷ Документ 16214/09 на Съвета.

¹⁸ Löfgren, A. (2009 г.).

3.1. Укрепване на полезното взаимодействие между равенството между половете и заетостта с цел стимулиране на възстановяването и на устойчивия растеж

На премахването на все още съществуващото неравенство между жените и мъжете чрез политиките за равенство между половете може да се гледа като на фактор за стимулиране на растежа, а не като на разход за обществото. Равенството между половете на пазара на труда може да позволи на държавите-членки да се възползват в пълна мяра от потенциалното предлагане на работна сила, особено с оглед на бъдещия недостиг на квалифицирани работници. То също така ще допринесе за успеха на реформите на политиките за заетостта, включително на стратегиите за гъвкава сигурност.

- Усилията за премахване на неравенството между половете в областта на заетостта трябва да продължат и да се увеличат като част от новата стратегия за растеж и работни места, чието приемане предстои през 2010 г., така че значително да се намали разликата по отношение на заетостта, заплащането и заемането на длъжности, свързани с вземане на решения, като се предоставят по-добри работни места и се намалява сегрегацията на пазара на труда и риска от изпадане в бедност.
- Намаляването на разликата между половете от гледна точка на заплащането и отстраняването на причините, които са в основата му,¹⁹ следва да остане като приоритет. Действията в тази област следва да включват всички засегнати страни и да комбинират всички налични инструменти, включително ефективното прилагане на съществуващото законодателство, прозрачното оценяване на системите за плащане, повишаването на осведомеността, борбата със стереотипите и преразглеждането на класификациите на професиите.
- Данъчните и осигурителните системи следва да предоставят финансови стимули на жените и мъжете да започват, да остават и да се връщат отново на работа. Когато е необходимо, тези системи следва да се реформират, за да се отстранят демотивиращите фактори от финансов характер за участие на пазара на труда на работниците, чиито доходи са с второстепенно значение, и на тези, осигуряващи издръжката на лица на тяхна издръжка, и за да се гарантира еднаква икономическа независимост на жените и мъжете, включително по отношение на придобиването на пенсионни права, като същевременно се предпазват работниците с нетипични модели на професионално развитие.
- С оглед ограничаването на отрицателните последици от икономическата криза върху равнопоставеното участие на жените и мъжете на пазара на труда, лицата, отговорни за изработването на политики, трябва да изготвят своите политически отговори въз основа на анализ на пазара на труда, при който се вземат предвид свързаните с пола аспекти, както и въз основа на систематични анализи и оценки на въздействието върху половете.

¹⁹

COM(2007) 424.

Инвестициите в социалната инфраструктура могат да бъдат продуктивен фактор и да преобразуват икономиките, като ги насочат по пътя на възстановяването.

3.2. Подпомагане на съвместяването на професионалния с личния и семейния живот както за жените, така и за мъжете

Постигането на добър баланс между професионалния и личния живот както за жените, така и за мъжете зависи от съвременната организация на труда, наличието на достъпни и качествени услуги за предоставяне на грижи и от по-равномерно разпределяне на семейните отговорности и задачите в домакинството. Възможността за съвместяване на професионалния и семейния живот оказва пряко въздействие върху заетостта на жените и техните позиции на пазара на труда, доходи и икономическа независимост през целия им живот. Основното предизвикателство е насочването към политики и стимули за насърчаване и предоставяне на възможност на мъжете да поемат повече отговорности, свързани с полагането на грижи и със семейството. В политиките също така трябва да се вземе предвид увеличаващият се брой на домакинства с един родител, като най-често той е жена.

- Усилията за предоставяне на икономически изгодни, достъпни и качествени услуги за полагане на грижи за деца и други зависими лица в съответствие с европейските цели следва да продължат и да се засилят. Потенциалът на Структурните фондове и ЕЗФРСР²⁰ за финансиране на качествени услуги трябва да се използват напълно.
- Споразумението на европейските социални партньори относно родителския отпуск²¹ показва напредък в тази област. Мъжете трябва да се насърчават да споделят отглеждането на децата наравно с жените и необходимостта от постигане на баланс между професионалния и семейния живот както на жените, така и на мъжете, трябва да бъде призната в по-голяма степен на работното място.
- Икономическият спад не следва да се използва като причина за забавяне на напредъка по политиките за съвместяване на професионалния и семейния живот и за съкращения в бюджетите, отпуснати за услуги за полагане на грижи и за прилагане на схемите относно отпуските, което засяга по-специално достъпа на жените до пазара на труда.
- Предложенията за преразглеждане на двете директиви²² относно отпуска по майчинство и правата на самостоятелно заетите жени трябва бързо да бъдат приети от законодателните органи на ЕС.

²⁰ Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони.

²¹ COM(2009) 410.

²² COM(2008) 636 и COM(2008) 637.

3.3. Насърчаване на социалното приобщаване и равенството между половете

Жените са изложени на по-голям риск от изпадане в бедност от мъжете, отчасти поради получаването на по-ниски доходи, много по-честото заемане от тях на по-нископлатени длъжности и работа при несигурни условия на труд и поради поеманите от тях отговорности за полагане на грижи, за които не получават заплащане. Бедността засяга най-вече жени в уязвимо положение, като например самотни майки, възрастни самотни жени, жени с увреждания, както и жени имигранти или част от етнически малцинства. Жените от ромски произход са изложени на особено голям риск от маргинализация и изключване.

- Качествената заетост на пълно работно време е най-добрата предпазна мярка срещу бедност и социално изключване. С оглед ефективно да се гарантира наличието на стабилна връзка с пазара на труда е от изключителна важност да се изготвят и прилагат политики, включително достъп до услуги по подпомагане, които отговарят на съответните нужди на жените и мъжете.
- Най-вече в период на рецесия, когато бедните хора са изложени на риск от изпадане в още по-голяма бедност, трябва да се обърне специално внимание на защитата на тези групи, изправени пред множество неблагоприятни фактори, и да се гарантира тяхното приобщаване в обществото.
- В контекста на Европейската година 2010, посветена на борбата с бедността и социалното изключване, в планираните дейности е важно да се обърне внимание на предизвикателствата във връзка с равенството между половете.

3.4. Предотвратяване и борба с насилието, основаващо се на пола

Жените са основните жертви на насилието, основаващо се на пола. В ЕС се изчислява, че поне две на всеки десет жени са преживели физическо насилие поне веднъж след навършване на пълнолетие и около една на всеки десет е преживяла сексуално насилие²³. Мнозинството от тези актове на насилие се извършват от мъже от тяхното непосредствено социално обкръжение, най-често партньори или бивши партньори. Освен човешкото страдание, което причинява насилието, то също така води до сериозни социални и финансови последици с високи разходи за здравния сектор, социалните служби, полицията, съдебната система и пазара на труда.

- Усилията за разработване на превантивни методи за борба с насилието, основаващо се на пола, включително трафика на хора за сексуална и трудова експлоатация, следва да бъдат засилени²⁴. Предотвратяването на насилието, основаващо се на пола, във всичките му форми е от съществено значение и изисква дейности по образование, обучение и осведомяване, включително сътрудничество между социалните служби, здравните работници, полицията и съдебната система.

²³

Съвет на Европа (2006 г.) Борба с насилието срещу жените.

²⁴

Комисията представи предложение за рамково решение на Съвета относно предотвратяването и борбата с трафика на хора и защитата на жертвите (COM(2009) 136).

- Необходими са целенасочени действия, включително законодателни, за да се премахнат обичайните или традиционни вредни поведения и практики, включително гениталното осакатяване на жените, ранните и принудителни бракове и престъпленията на честта.
- Макар данните да са ограничени, заключенията сочат, че насилието, основаващо се на пола, се увеличава в периоди на икономическа криза, като стресът и загубата на работа са главни фактори за неговата проява²⁵. Справянето с насилието и инвестирането в жените трябва да бъдат разглеждани като приоритети, така че повишеното насилие да не бъде скрита последица от кризата.

3.5. Превръщане на ангажмента за равенство между половете в действия и резултати

Равенството между половете може да се постигне единствено ако има твърд и ясен ангажмент на най-високо политическо равнище, независимо дали това са европейските институции, правителствата или социалните партньори. Напредъкът изисква превръщането на ангажмента в действие чрез ефикасни механизми и структури за прилагане. Важно е равенството между половете да стане видима и централна грижа в политиката и планирането и интегрирането на принципа на равенството между половете да стане по-ефикасен инструмент при изготвянето на политики.

- Трябва да се поддържа твърд ангажмент за по-нататъшен напредък към равенство между половете на равнището на ЕС и на държавите-членки чрез стратегия за последващи действия към Пътната карта на Европейската комисия за равенство между жените и мъжете²⁶, приетия от Европейския съвет Европейски пакт за равенство между половете²⁷, и одобрената от европейските социални партньори Рамка за действия по отношение на равенството между половете²⁸.
- Необходимо е подобряване на обучението и изграждане на капацитет с цел да се убедят лицата, отговорни за изработването на политики, и да им се даде възможност да включват проблематиката за равенството между половете в съответните свои области на компетентност и да оценят специфичното въздействие на политиките върху жените и мъжете. Това също така изисква изготвянето на статистики, показатели, инструменти и наръчници, включително обмен на най-добри практики.
- Както жените, така и мъжете трябва да се чувстват ангажирани със свързаните с пола въпроси и да бъдат убедени в ползите за обществото като цяло от наличието на ефикасни политики за равенство между половете. По-доброто полезно взаимодействие между политиките и инструментите също е важно за по-нататъшния напредък.

²⁵ Lubrani, O. (2009 г.) The world economic and financial crisis: What will it mean for gender equality (Световната икономическа и финансова криза: какво означава тя за равенството между половете), UNIFEM.

²⁶ COM(2006) 92.

²⁷ http://www.consilium.europa.eu/ueDocs/cms_Data/docs/pressData/en/ec/89013.pdf.

²⁸ <http://www.etuc.org/r/704>.

4. ЗАКЛЮЧЕНИЯ

С оглед на приноса, който равенството между половете може да окаже за устойчивото развитие, заетостта, конкурентоспособността и социалното сближаване, Комисията счита, че измерението, свързано с равенството на половете, следва да бъде укрепено във всички части от стратегията след Лисабон.

Комисията приканва Европейския съвет да призове държавите-членки незабавно да отговорят на предизвикателствата, посочени в настоящия доклад, които по-специално включват:

- укрепване на социалното измерение, свързано с равенството на половете, във всички части на стратегията „ЕС 2020“, включително по-ефикасно използване на интегрирането на въпроса за равенството между половете и осъществяване на специфични действия и цели за постигане на равенство между половете в рамките на Европейската политика за заетост;
- намаляване на разликата между половете по отношение на заплащането чрез специфични стратегии, в които се съчетават всички налични инструменти, включително и цели, където това е уместно;
- гарантиране, че чрез многообразието в рамките на управителните съвети на дружествата, котиран на борсата, ще се способства за създаването на балансирана и дългосрочно съществуваща среда, основана на процеса на вземане на решения, и че жените ще бъдат насърчавани да приемат предизвикателството да участват в управителните съвети на тези дружества;
- подобряване на мерките за съвместяване на професионалния и семейния живот, както за мъжете, така и за жените, включително на отпуските по семейни причини, услугите за предоставяне на грижи, гъвкавите схеми за работа и насърчаването на равното поделение на личните и семейни отговорности, с цел да се улесни заетостта на пълно работно време както на жените, така и на мъжете;
- увеличаване на усилията за предотвратяване и борба с насилието, основаващо се на пола;
- гарантиране, че в политиките се обръща внимание на жените в особено уязвимо положение — например жени на несигурни работни места, по-възрастни работещи жени, самотни родители, жени с увреждания, жени мигранти или от етнически малцинства и жени от ромски произход;
- гарантиране, че проблематиката за равенството между половете е включена в отговорите на рецесията на европейско и национално равнище, като се взема под внимание различното въздействие на кризата върху жените и мъжете;
- подновяване на ангажимента, поет от държавите-членки в Европейския пакт за равенство между половете, и укрепване на партньорството и полезното

взаимодействие между европейските институции, социалните партньори и гражданското общество.